

GORIŠKA STRAŽA

Začaja v Gorici vsako čredo opoldne do preklica, Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za mesečnovo 20 Kr. Na naročila brez doplačave naročnine se ne bomo ozirali. Posamezne številke zaračujemo v razredih 20 stotik. Predmetno: ulica Vetturini 9; uprava: ulica Vetturini 9.

Kotoperi se ne vira jajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglaši, katere je treba vnaprej plačati se izdajajo po dogovoru. Izjava koncerij "Goriske Straže". Odgovorni urednik: Roman Čej Toma. "Narodna Tiskarna" v Gorici, ulica Vetturini štev. 9.

POMEN OBČINSKIH VOLITEV.

Kakor je družina prva celica družabnega telesa, tako je občina temeljni kamn državnega telesa. Pomen občine je bil že pred vojsko za vse javno življenje velik. Od zdrave, točne, pravične, socialne občinske uprave odvisi uprava dežele, uprava države.

Kakoršna je družina, takšna je družba; kakoršna je občina, takšna je tudi dežela in država. Občina, dežela, država je trojica telos, po katerih se pretaka ista kri socialne, gospodarske, politične in kulturne borbe.

Izprememba razmer in potreb v občini pomeni nujno tudi izpremembo istih v deželi in državi.

Pomen in obseg nalog, ki jih bo moral v bodočnosti izvesti občina vedno, bolj in bolj raste. Moderni pravniki, moderni zdravniški, politiki, narodni gospodarji, praktični, socialni in kulturni delavci povdarijo odločno pomenu in neorecenljivo vlogo občine v vsem javnem življenju za bodočnost.

Zato so občinske volitve za naše ljudstvo neizmerne važnosti. Tudi naša občina se ne bo mogla edtegniti raznim socialno-gospodarskim nalogam bodočnosti.

Ni čudno, da se naše ljudstvo silno živelje je v pomanjkanju in v bedi, v neznanostih, gečloveških razmerah svetovno vojsko po barakah. Slučaj te vojske in revolucije ga je združil z državo, v kateri se mu odrekajo najnavadnejše pravice državljanja — sigurnost življenja in imetja. Tudi v deželi ne more priti do vejav, ker mu država ne prizna pravice do samozaprave dežele, ki jo vzdržuje s svojim delom in denarjem.

Zato vidi naše ljudstvo v občini še edino svetnijo preteklosti, v kateri lahko razvije svoje upravne, organizatorične, gospodarske zmožnosti.

Ni čudno, da posveča naše časopisje vprašanju občinskih volitev največjo pozornost in ga skuša preučiti od raznih strani. V zadnjem "Gor. Straži" je priobčil dr. Besednjak članek: "Občinske volitve". V tem članku povdaranja 5 zahtev dežele v pogledu na občinske volitve. Vse zahteve dežele in našega ljudstva se lahko združijo v eno, odločno zahtevo: Občinska uprava mora biti zdrava, socialna, demokratična; občinska uprava mora stremiti za moralnim, kulturnim,

Povesti iz pokopališča.

Poljsko spisal Boleslav Prus.

(Konec.)

"No, nič zato," se oglasti odvetnik.

Očividno je eden izmed nas pil zase in za ostala dva, kar pa naj ne oviра poslušati daljše pripovedovanje spoštovanega tovariša."

"Ker pa ste me tako zbegali, da se v resnici ne spominjam."

"Gospod bo pripovedoval o Štefanu."

"Ne, tako!" Toda razum tega sem imel v mislih še eno kako važno vprašanje, na kateno sem povsem pozabil!"

"Spomnite se jo pozneje!" seže mu odvetnik v besedo, "sedaj po učinkaju konč Štefanove dogodev."

"Povem vama o njej, dasiravno mi to prokleto vprašanje ne da miru."

"Evo torej, nekoč je umrl moj šolski tovariš in naslednik svetnika Hapandlovča, oni, ki se je svoje dni snubil Verciševsko iz Kurje noge in po tem radi kurjih očes vse življenje nosil suknene črevile."

Evo torej, ko je umrl, mu je njegov brat priredil slovesni pogreb in se potem oglasti tako pametno: Moja gospoda, tu v hiši pokojnika ne najdemo niti steklenice vode, jaz sam na stanjujem v hotelu, torej prosim vaju, ki sta bila najbolj odkritostrena priatelja pokojnika, da obiščeta nočniji večer Štefana, iutri pa se vdeležita svete maše, ki se bo brala v kapelici na pokopališču."

"Oh! tudi jaz bi vama imel to povediti, toda posebna stvar, da je moj spo-

men takoj omejen. Toda nič ne de..."

Sli smo torej zvečer k pošinemu Tončku, drugi dan pa na pokopališče, se vdeležili sv. maše, ker pa mlajši Stapandrovič ni poznal Považja, torej smo ga pospremili in ga kajpada tolažili vsled takoj bridke izgube.

Plemič je bil kmalu močno ganjen. Tu je občudoval top na grobu, ondž zopekatakombe, najbolj pa so zanimati vodnjaki in ovni. "Kaj pomenijo ti ovni? Cemu so tu ti evni?" nas je vprašal in mi smo mu kajpada pojasnili, da matere na grobove svojih otrok polagajo igrače, kakoršne si zamorejo omiliti.

Ta lep običaj je ganil celo mene. Priznavam vama, da imam dušo poetično ter povem celo, da me je ta dokaz načlonjenosti nenavadno razvrel.

Pri moji veri: Uprav ta misel, o kateri sem se vama hotel zmeniti, mi je šimnila v glavo. Ko bi vsaj par ur! Toda nič ne de...

Bil sem torej, kakor sem rekel, močno ganjen. Pokopališče ima svoje mene strani, na primer drevesa in cvetlice, klopi, na katere se živi vsedajo, da potem mislimo na mrtve, ki človeka močno spominjajo.

Sli smo na ta način iz enega drevereda v drugi, od enega greba k drugemu, ko med tem pod križem med drevesi naletimo na klečečega človeka.

Človek.. klečeč.. pod križem.. med drevenjem. To mi je bilo nekaj pomemljivega. Približali smo se mu, on je še zimerom klečal. Prikličemo ga, a on je še klečal. Mlajši Stapandrovič, ki je bil še najmanj zbegam, je stopil bliže, dotaknil se človeka, klečečega pod križem, pa urno skočil nazaj in zakričal:

"Nesreča, gospod!

"Ta človek se je obesil!"

Noje je imel podvite in njegova kolenja so bila komaj za pol palca oddaljena od križa in za lakot od akacije. Na leju obešenca so se nahajali madeži, na vratu pa imel močno zategnjena pas, česar ostrij konec je bil privezan k poprečnici križa.

Prva naša naloga je bila, naznaniti ta slučaj oblastnemu. Zares smo stekli proti mitnici. Pri vratih pokopališča pa je mladi Stapandrovič omerjal, da bi morali pomagati nesrečnežu. Ker smo čutili, da ima prav, smo se vrnili ter se prepričali, da je bil obešenec še topel. S pomocij delavcev smo sneli zanjke in ga položili na sosednji grob; ker pa nobeden izmed nas ni vedel, na kak način se mora pomagati obešencem, smo stekli po zdravnika.

Ko ju zdravnik dospel, je povedal, da obešenec ne živi več in da je pokojnik brezvomno samoumrlec. Ljudje so povediti, da mu je ime Stefan.

"Kaj, Stefan?" zakriči patron, zaleden nad vso inero.

"Štefan, vaš kolega... Prav isto ime je dejai inecen."

"Oh, gospod, imena nisem povedal, nisem mogel povedati!" zakriče patron včas obupan.

"Zagotavljam vaju, da je bil to on!" je trdil inecen.

"Nesreča, gospod!"

"Sodba božja!" poseže vimes odvetnik, "Prisegel bi, da se je obesil na križu, postavljenem v spomin Marice."

"Tako je, na križu Marice!" je potrdil inecen. "Pijance in brezbožnike čaka vedno podobna usoda."

"Pijance!" zastoka patron. "Oprosti-

ta, gospoda, toda moram iti domov."

"Predlagam, da gospod tovariš postuša dogodbo do konca."

"Dogodbe je že konec," reče inecen, "toda na nekaj drugega sem pozabil."

"Ali je res tako važno?"

"Dal bi, pri moji veri, petnajst rublje za reveže, ko bi se mogel spomniti, toda ker se vama tako mudri..."

Nastal je zelo gulinj sloves, med katerim se je inecen zmanjšal prizadeval, da bi se spomnil svoje važne stvari, patron pa je globoko vzduhal. Na to so se razšli in sicer patron na eno, njegova tovariša pa na drugo stran.

Preteklo je nekoliko trenutkov, kar se je od strani Šaškega trga letel razlegati krič:

"Gospod odvetnik, gospod patron! počakajta! počakajta!"

Vtrjen inecen je pridirjal kakor jelen mimo sladčičarne ter hotel dohititi tovariša, ki sta začudena obstala.

"Kakšen spomin! Kakšen spomin!... Sele sedaj sem se spomnil tega, kar sem vama hotel povedati," je dejal inecen.

"Nu, kaj takšnega?"

"Ko je odvetnik končal pripovedovanje o Mariči, sem se spomnil, da imam zelo važen opravek in da vajra ne bom mogel končati dogodbo o Stefanu."

"Ali samo to?" vpraša odvetnik.

"Samo to.... Lahko noč!"

"No in kako je z onimi petmajstimi rublji, ki si jih bil namenil dati revežem v slučaju, če se spomniš na to."

"Ehe! to je samo radi lepšega, odvrne prijazno se smehljač mecen. "Na svidenje!"

Glavne naše zadeve so:

1. Denar, ki je namenjen za Goriško naj se pošije iz Rima nárovnost v Gorico in naj se radi hitrejšega in točnejšega izplačevanja podeli deželnemu zemljiško-kreditnemu zavodu v Gorici popolna nedvismost od zveznegakreditnega zavoda v Benetkah, ki škoduje radi svojega špekulativnega ravnana vojnem oškodovanem goriškim. Mesečni prispevki naj se nakazujejo vedno in za vsak mesec če le mogoče vnaprej, pod nobenim pogojem pa ne po denarnih zavodih beneških ali videnskih.

2. Država se odpove 1% obrestim, ki jih morajo plačevati oškodovanici za dobijene predudine državi. Zavodi, ki imajo opravka s predudini, naj dobijo za svoje delo enkrat za vselej odškodnino, tako da odpade potem plačevanje obresti za nedoločen čas na sploh.

3. Zadruga vojnih oškodovancev naj se zednačijo s Stavbnimi zadrugami in sicer v tem smislu, da bodo vse dobivale pred konkordatom 90% predudina na predidevano vojno odškodnino; 100% predudini naj se plačujejo le, ko je že sklenjen konkordat.

4. Rok za vlaganje prošenj za odškodnino naj se podaljša. Oškodovanec pa mora imeti priliko, da sme neomejeno do sklenitve konkordata priložiti svoji prošnji potrebne priloge in sploh vsaktero listino, ki bi se zahtevala, čiroma ki bi bila potrebna.

5. Pri izplačevanju in negotavljanju vojne odškodnine naj se upoštevajo v prvi vrsti kraji, ki so po vojni popolnoma uničeni.

6. Povišek za predvojne cene glede stavb, naj se določa svojevoljno in brez zaslisanja krajevnih izvedencev. Določi naj se vedno v naprej, a nikdar z vzrastno veljavno. Tudi povišek za pohištvo in posebno za kinetičke premičnine naj bo vedno v razmerju z današnjimi dejanskih cenami in naj se ne prepriča v tem pogledu popolnoma pristo roku raznim uradnikom, v katerih zmožnost in nepri-stranost ni mogoče verovati.

7. Sklice naj se od ministerstva že imenovana komisija, ki naj določi posameznim vrstam izgubljenih predmetov predvojne in sedanje cene, ki naj bodo po tem merodajne za sklepanje dogovorov.

8. Preustrojijo naj se uradi, ki jum je poverjena naloga pečati se z odškodninskim zadevami in naj pride vanje tudi zastonstno število slovenščine zmožnih oseb.

9. Vojna odškodnina naj se čim prej izplača tudi vsem, ki so trpeli telesne škode, oziroma njihovim potomcem, kakor to zahteva § 4. odškodninskega zakona.

To so naše glavne zahteve. Natančneje prihodnjic!

Delovanje naših poslanec.

Poslanec Podgorik je vložil na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve interpelacijo, v kateri vprašuje, je li res, da so bili meseca novembra v Brezovici pri Sežani aretirani nekateri domaći mladeniči radi osebnega sporja, ki je bil nastal med uslužbeni nekoga gradbenega pedjetja in domaćimi temi in ali je res, da je isti dan popoldno do pretaciji kaznovalna ekspedicija fašistov hotela začigati več hiš v vasi, kar se tem je zabranilo in so dali so bili takoj obveščeni o namenih fašistov, vršili na lice mesta št. 4 ure pozneje, ko bi zločin lahko že izvršen. Poslanec

vprašuje nadalje, ali je res, da so bili aretiranci izpuščeni naslednji dan sicer na slobodo, toda pod pogojem, da plačajo fašistom stroške za ekspedicijo.

Pošlanec Porgornik je vložil interpelacijo na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri vprašuje:

1) je li res, da je v Slapu pri Idriji (okraj Tolmin) podbrigadir kraljevili orožnikov 13. novembra t. l. prepovedal »Bralnemu in pevskemu društvu« vežbati cerkevno petje v društvenih prostorih, utemeljevaje svojo prepoved s trditvijo, da je on tisti, ki ukaže, da je treba nani nasloviti prošnjo kajti, kar pride iz civilnega komisariata, on kratko malo raztrže. Dovolenje, ki ga izda komisariat, da mora nositi visum orožnikov. Pošlanec vprašuje, je li res, da je orožnik, ki je spremljal podbrigadirja, pridobil besedam podbrigadirja, da bi bilo najboljše aretirati in oklofutati vse pevce, in ali je res nato podbrigadir pokazal zastopnikom društva, ki so hoteli vedeti vzrok prepovedi, litografiran list in izjavil, da je vzrok dovoli in imajo orožniki tozadne ukaze od Presidija iz Trsta. Ko so funkcionari društva pripomnili, naj si orožniki prisluške potrebne informacije pri civilnem komisariatu v Tolminu, je podbrigadir odvrnil, da ne more civilni komisariat v Tolminu učesar odrešiti, kar bi temu nasprotovalo.

2) Pošlanec vprašuje ministrskega predsednika, kakšne ukrepe mislita izvršiti v slučaju, da bi se izkazala resničnost dogodka, in kako hočeta jačiti, da se ne bo oviralo bodoče delovanje postavnega ustavnovljenega društva in se ne ponovijo omenjeni protizakoniti dogodki.

POSLANEC ŠČEK

je vložil sledeče interpelacije:

1.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri želi vedeti, kako se upravljajo imenovanje več nekvalificiranih oseb za profesorje na idrijski gimnaziji.

2.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri želi vedeti, kako se utemeljuje imenovanje nekvalificiranih oseb za profesorje na učiteljišču v Tolminu.

3.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri vprašuje, kdaj misli vlada otvoriti slovensko ljudsko šolo v Jamnih (Tržič-Gorica). Otvoritev šole zahtevalo vsi stariši v tej občini.

4.) Na ministrskega predsednika in ministra notranjih zadev, v kateri hoče vedeti, če namerava vlada otvoriti nemudoma slovensko ljudsko šolo v Dobrobu (okraj Tržič-Gorica), ki je bila po krivični vlade zatrta.

5.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve in ministra za vprašanje, kdaj misli vlada otvoriti zopet slovensko ljudsko šolo v Devinu (Tržič-Gorica) ki jo zahtevajo vsi stariši v občini.

6.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri želi vedeti, ali se ne zdi koristno in potrebno, da se vpklici v vojaško službo na Primorskem preložijo. Ali ve gospod minister, da je dežela še v ruševinah in da so dolia opustošena in da potrebujemo nujno mladih moči doma?

7.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri želi vedeti, kdaj misli dovoliti vlada, da se zonet odpre slovenska zasebna trgovska šola v Trstu, ki jo želi slovensko prebivalstvo počaknje.

8.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, da bi zvedel, kdaj namerava otvoriti clada v Primorju slovansko žensko meščansko šolo, ki jo želi pol milijona državljanov.

To so dalekosežne posledice, dragi moji. Urednik praktike naj si to zapise k srcu. Ni treba, da registrira dogodek take kot so, da kot kronist ne laže, ampak zapisati bi bil moral: Jugosloveni so kričali od veselja nad rapalsko pogodbo. Dobili so vse šele od prve do zadnje. Ob volitvah so vozili Istrane na z rožami okrašenih avtomobilih na volišče. Najširša samouprava jim je zagotovljena. Itd. In če je urednik registriral smrt kralja Petra in povedal hladno brez vsake tendenčne, da je nastopal vlado novi kralj, bi ne smel priobčiti sliko kralja Petra in Aleksandra, ampak japonskega prestolonaslednika Hirohito in kakega kitajskega mandarina. To je logično.

Seveda je to samo za nas, ki smo sicer ital. državljan in plačujemo davek tudi krvni davek bomo morali dati, toda smo državljan tretje vrste. »Il Secolo XX, z dne 1. decembra, št. 12. primaša na str. 879 članek »La fine di un Re«, ki ima 8 slik o kralju Petru in kralju Aleksandru. In »Illustrazione italiana? In drugi listi? Ali čuti »Popolo« tudi do teh gnus?

Nam sicer vrga temperamentnost »Popolovcev« članarja, ki bi na pravem mestu lahko mogoč koristila ljudstvu in državi, tako pa strelja mimo tarče. Količna važnejših problemov iznamo kot je »Pratika«, če jih ne želimo tako pratikarsko, kot omenja naš Prešeren in poslja vse rakom žvižgat.

9.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri vprašuje, kdaj misli otvoriti vlada v Gorici slovensko moško meščansko šolo za goriško deželo.

10.) Na ministrskega predsednika in ministru za notranje zadeve, v kateri hoče vedeti, kdaj misli vlada zopet otvoriti v Gorici slovensko moško učiteljišče, ki odgovarja potrebam in zahtevam cele dokajne.

11.) Na ministrskega predsednika, ministra za notranje zadeve in ministra za prosveto, v kateri zahteva, naj se otvari slovenska gimnazija v Gorici. To željo je izrazilo vse prebivalstvo dežele na 200 shodih.

12.) Na ministrskega predsednika in na ministra za notranje zadev, v kateri želi vedeti, kdaj misli vlada zopet odpreti slovensko žensko učiteljišče v Gorici, ki je silno potrebno za deželo.

13.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri želi vedeti, kdaj misli vlada preklicati svojo nekulturno prepoved, da se ne smejo otvarjati v Primorju zasebne šole s pravico javnosti.

14.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri želi vedeti, kdaj misli vlada dovoliti, da se zopet otvorijo v Primorju zasebni otroški vrtci, ki jih je vlada zatrila.

15.) Na ministrskega predsednika in ministrskega predsednika, da bi zvedel, če misli vlada vpoštevati izrecna dočila 8. člena rapalske pogodbe in priznati Jugoslovenom Primorju pravico, da otvorijo svoje šole. To pravico so si prizorili Jugosloveni z neizmernimi žrtvami pod pridelom avstrijskega režima, današnji režim je neče vpoštevati in priznati.

Poslanec Šček je vložil na ministra za zunanje zadeve Delta Torretta sledeče interpelacije:

1. Želim znati, kaj se je storilo za varstvo laških manjšin v Jugoslaviji s posebnim ozirom na šolsivo.

2. Želim znati, ali je res, da so bile Italijanom v Jugoslaviji zaprte mnoge šole.

3. Želim znati, ali je res, da je naš zastopnik v Beogradu grof Manzoni izjavil, da italijanska vlada ni zaprla Slovanom v Italiji nobene šole, in če je to res, kaj hoče storiti, da se zastopnik pouči o resnicu.

4. Želim znati, če je res naša vlada dobila od jugoslovenske vlade garancije za varstvo laške manjšine v državi SHS, in če je to res, zakaj naša vlada ni v isti meri poskrbela za varstvo jezikovnih pravic Slovanov, italijanskih državljanov.

5. Želim znati, kakšne dogovore je sklenila vlada z Jugoslavijo v smislu VII. točke rapalske pogodbe z ozirom na veljavnost višjih naukov laških državljanov v Jugoslaviji.

Poslanec Šček je vložil sledeče nujne interpelacije:

1. Na ministra za vojno. »Želim vedeti, ali se ne zdi koristno in potrebno, da se vpklici v vojaško službo na Primorskem preložijo. Ali ve gospod minister, da je dežela še v ruševinah in da so dolia opustošena in da potrebujemo nujno mladih moči doma?«

2. Na ministra za notranje zadeve: Želim znati, ali je pripravljen v svrhu pomirjenja v Trstu in istriških mestih razorožiti vse one mladeniče, ki ne dokazajo, da nujno potrebujejo orožje.

3. Na istega ministra: Želim znati, kaj namerava ukreniti, da se ne ponovi več škandal, da orožniki v Zagorju pri Sv. Petru plenijo ljudski koledar, ki je izšel v popolnem skladu s predpisi zakona, ki je še vedno v veljavi.

Neumen odgovor.

Na vprašanje posl. Ščeka — naslovjeni ministru za notranje zadeve, ali hoče razorožiti zasebne oborožene skupine na Primorskem, je minister odgovoril:

»Ni znano, da existirajo na P. oborožene skupine zasebnikov. Obstaja zelo majhen oddelek prostovoljevcev »Sursum corda«, a ta je legalno ustanovljen.

V kolikor se pa tiče napadnih oddelkov fašistov in rdečih arditov, morem reči, da so razne preiskave v poslednjih časih dognale, da dotični oddelki niso oboroženi, niti da hranijo orožje v svojih sedežih.«

To je pač neumen odgovor, na katerega bodo naši poslanci temeljito odgovorili.

VOLILCEM!

Do 15. decembra vložite prošnjo zavisi v volilni imenik za državnozborske volitve.

Priležite prošnji domovnico (na domovnico mora biti izrecna izjava, da datira pristojnost pred 24. majem 1915) krstni list in potrdilo županstva o bivanju v prizadeti občini.

Pozor! Goriški Slovenci!

Do 15. decembra se morate priprati, ako ste vpisani v volilnem imeniku za občinske volitve.

Posebno pozivljamo vse davkoplačevalce, kakor tudi one, ki so bili že vpisani v volilnem imeniku za državnozborske volitve.

Ako niste vpisani, morate reklamirati do 23. decembra.

Pričetki morate domovnico (v kateri mora biti izrecna izjava, da ste pristojni pred 24. majem 1915), krstni list in potrdilo županstva o bivanju.

Pozor!!! Važno!!!

Generalni civilni komisariat javlja, da se je rek za vlaganje protestnih izjav proti žigosanju predvojnih avstrijskih državnih obveznic po avstrijski vladi, po daljšal do 31. decembra.

Posestniki teh državnih obveznic, ki so depoimirane pri avstrijskih kreditnih zavodih (upoštevana je v tem slučaju tudi poštna hranilnica) morajo za vsak slučaj posebej protestirati proti žigosanju pri prizadetem zavodu, da na ta način preprečijo, da bi se njihove obveznice žigale s avstrijskim žigom.

Način protesta:

1. Protest mora biti pismen: protestni izjav mora biti priložena domovnica ali pa izkaz o državljanstvu.

2. V protestni izjavi se mora navesti tudi okolnost, da so obveznice proti volji prisilčevi ostale na avstrijsko-nemškem ozemlju ob dnevu ratifikacije mirovne pogodbe (16. julija 1920), odnosno, da so bile edpravljene v Avstrijo na povelje oblasti propadle vlade ali pa na povelje vojaškega komanda bivše avstro-ogrške monarhije.

Protest se naslovi na zavod, pri katerem so depoimirane državne obveznice. Priporoča se, da se pošljajo protestne izjave v priporočenem pismu.

Kolikor se tiče protestnih izjav, ki so naslovjene na poštno hranilnico, se opozarja, da gre tu samo za vloge obveznic, za katere je bila izdana rentna knjižnica. Nasprotno ne gre v tem slučaju za žigosanje vlog v gatevini, za katere je predvideno, kakor je znano, drugo postopanje.

KOPIJA protestne izjave mora biti odposlana na urad: **Ufficio di liquidazione italiana presso il ministero della guerra in Vienna.**

Žigosane avstrijske krone.

Generalni civilni komisariat v Trstu pričuje: Vsi, ki posedujejo avstro-ogrške krone, žigosane v Jugoslaviji, morajo prijaviti svojo posest **Uradu VI. generalnega civilnega komisaria v Trstu** in sicer najbolj pozno do 31. decembra, ker se ne bo oziralo na poznejše prijave.

Posestniki teh krón — prijavita svojo posest čimprej in najbolj pozno do 31. decembra, da ne bo potem nesmiselnih pritožb in prošenj.

Županstva in duhovni uradi

Pozor.

Na domačo
tvrdko

Andrej Maurič

GORICA ul. Carducci št. 11 (prej GOSPOSKA ul.)

Ravnokar došla velika množina jesenskega sukna za možke in ženske obleke in površnike. Velika izbera izgotovljenih oblek, zimskih sukenj, odej volnenih in bombažastih, perila, zephirja, hlačevine, cvilha žime in volne za pošte.

Velika izbera kožuhovine (peličerij).

Prodaja se na drobno in na dreblo.

DOBRO BLAGO po najnižjih konkurenčnih cenah

vsed mnoge prodaje

nakupi vsakteri, meščan ali vaščan in vsakega stanu le pri dobro znani domači tvrdki!

KUŠTRIN & MARMOLJA

GORICA, ulica Carducci 25,

trgovina špecijskega, kolonialnega blaga in deželnih pridelkov.

Trgovina s kolonialnim in mešanim blagom. Prvovrstna bela in koruzna moka, ječmen itd.

Delikatese in prekajeno meso iz Ljubljane.

J. LENASSI

Solkanska cesta (nasproti gost. Fon)

Dobra postrežba. :: Cene konkurenčne.

Bruno Saunig - Gorica

Via Carducci 3 — (Nasproti „Monta“) — Via Carducci 3

Na debelo
Na

Usnje
Čevljarske in sedlarske potrebštine
Prvi
Tržaški biči, bičevniki
Pasovi
Glavno zastopstvo Cavalier-Crema.

Sveče
Kadila
Vosek

Nakupuje čebelni vosek po
dnevnih cenah.

Na drobno

— TRGOVINA — TEOD. HRIBAR — NASLEDNIKI

Cors. Verdi št. 32.

Se priporočajo slavnemu občinstvu v
mestu in na dželi za obilen obisk.

BLAGO SOLIDNO.

GENE ZMERNE.

PODRUŽNICA Ljubljanske kreditne banke :: V GORICI, ::

Cors. Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.

Brzjavni naslov:
Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
S H S kron
50 MILIJONOV.

CENTRALA: Rezerva S H S
kron
LJUBLJANA. 45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje,
Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge
po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v
bančno stroku spadače posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8½—12 in od 3—5.
Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uradjuje.

Morilec Landru na smrt obsojen.

V Parizu se je vršila zanimiva razprava proti nekemu Landruju, ki je imel znanje z 283. ženskami, od katerih jih je 11 umoril v svoji vili s kladivom, razsekal in posamezne ude sežgal v svoji peči ter se polasti njih premoženja. Ta morilec na debelo je sicer ptečast, ima dolgo crno brado, a je vendar vžival med ženskami največje simpatije. Inseriral je v časopisih, da se želi poročiti in tako vjeji uticice na svoje limanice. Menjal je ime in stan. Nazadnje so mu prišli na sled, ko ni mogel povedati prijateljici ene zadnjih njegovih ljubic, kam je ta izginila. Ko so ga zaprli, so se začeli oglašati od vseh strani in izpraševati, kje so druge pogrešanke.

Seveda se je Landru delal, da ne ve zanje in trdil, da je imel z njimi pač trgovske opravke, a ga obziri do dotednih dam silijo, da ne izda današnjega njih bivališča. Sploh se je Landru vedel pred sodnjo zelo predzročno in dajal tako drzne odgovore, da se mu je občinstvo smejaščo. Toda vsa duhovitost in predzročnost ga ni rešila. Najdeni ostanki ožganih kosti med nepelom v njegovem vrtu pričajo, da je bil morilec, četudi prisega, da ne. Umoril je bil tudi dva psa in enega mačka, ki so jih imeli ljubice s seboj. Landru je bil od potote obsojen na smrt. Prošnja za pomilovanje mu bo samo za par dni podaljšala življenje. Cel svet pa je prepričan, da je bil on res morilec.

narodčino za „Goriško Stražo“ za leto
zato uljudno vabimo in prosimo vse,
narodno dolžnost. Vsak naj poskrbi
znancih in sosedih!

i draginji še stara, to je: Celo leto
stvo. — Segajte vsi po tem edinem
tem podpirate svoje narodne, gospo-
podirate sami sebe, svojo zemljo in

vh Še ne rabljenih črevljev. Ko so vse
prebrskali, so odnesli pete skoz na pol
razsuta klet. Neverjetno je, da bi tatoi
bili tujni. Uzmoviči so dokazali, da po-
znajo imenito vse farovske prostore.

+ Velika nesreča v Grigarju. V Gr-
garju se je zgrodila nesreča, pri kateri se
je bil vnel smodnik, tako poročajo in je
težko poškodovalo 6 ljudi, ki se nahajajo
v bolnišnici. Nekateri poročajo tudi o
mrličih.

+ Narodni Dom v Barkovljah so
dne 12. t. m. požgali fašisti. V zrak štrle
le goli zidovi, ki pričajo o barbarstvu. U-
ničemo je tudi gledališče. Škoda je do
60.000 L. Hiša je bila zavarovana pri Si-
curti internacionale in Roma.

+ Pred tržaško porto je 16 komu-
nistov, ki so obtoženi teroristične zarote
v Trstu. Tekom razprave se je izvedelo
znowa za strašno postopanje z jetniki v
tržaških zaporih.

+ Časnikarji in časniki. Državna
zveza ital. časnikarjev je sprejela resolu-
cijo, s katero se odobrava dosedanje pri-
zadevanje izvršilnega odbora, da bi se
dosegla v sedanjih bojih popolna nedo-
takljivost časnikov in časnikarjev. Posamezne
časnikarske zveze se pozivajo, naj
izključijo tiste izmed svojih članov, ki bi
odkrito ščuvati k nasilju proti časnikom
in časnikarjem kakršnekoli politične
stranke. In pri nas?

Rodoljubi! Odbor za prireditev bo-
žične v prid revnim slov. otrokom v Go-
rici se je letošnje jeseni obrnil do vseh
blagih duš, da bi priskočile z milodari na
pomoč. Nadel si je lepo nalogo, da zbere
okoli božičnega drevesa bedno mladino
in ji pokaze, da mi pozabljeni, da čuva
nad njo rse naše goriško ljudstvo. Naš
klic ni postal brez uspeha! Dolžli smo do
sedaj precej izrazov ljubezni do naših ot-
rok, bodisi v denarju, bodisi v blagu. To-
da premnogo je bednih otrok, da bi jih
mogli obdarovati, kakor smo mislili in
premallo je še gmotnih sredstev za naj-
skromnejše dario. Ali naj ostanemo sredi
poti, ali naj pokažemo, da v nas ne živi
več klic: Mal položi dar, domu na altar?

Rodoljubi, trgovci, kmetje, vsi, vsi,
ki ljubite našo bedno deco, obračamo se
do Vas, da nam priskočite na pomoč. Pri-
spevajte v obilni meri za božičnico! Po-
segajte pridno po nabiralnih potah, izko-
ristite vsako priliko, javno ali zasebno
prireditev i. t. d. in spomnите se z darovi
naših otrok. Tam kjer ni nabiralnih pol,
prepuščamo nabiranje darov osebni inici-
ativi. Vse darove v blagu in denarju naj
se blagovoli poslati »Tajništvu za prire-
ditev Božičnice« v Gorici, via Morelli
36-I.

Odbor za prireditev Božičnice
v Gorici.

+ Razbojstva. V Trstu se zelo mnogo
državni roparski napadi: Na katinarski
cesti so bile oropane tri gospe 250 lir, šo-
fer pretepen in avtomobil vržen v jarek;
roparsko je bil napaden uradnik Lucijan
Gottard, ki je bil oropan 50 tisoč lir; ro-
parški napad se je izvršil v delavskih za-
drug pri Sv. Mariji Magdaleni; roparski
napad v ulici Media in roparski vpadi v
ravnateljstvo mestnega tramvaja, kjer so
vzeli 3500 lir v navzočnosti štirih usluž-
bencev.

Dva domneva roparja sta bila areti-
rana v staromeški gostilni »Al Batirame«.
Možakarja, ki se pišeta Marijan Rocco
in Franc Gottardis, sta bila preiskana.
Pri prvem se je našla krinka, a pri dru-
gem dve bodali.

Izgubljeno. Nekdo je izgubil na go-
riškem državnem kolodvoru in sicer na
prvi dan sejma sv. Andreja, denarnico s
srednjo svoto denarja. Pošten najditelj je
naprošen, da prinese denar na našo upra-
vo, kjer dobri primerno nagrado.

+ Podkraj. Dobili smo novega gospo-
župnega upravitelja, s katerim smo vsi
zelo zadovoljni, zlasti še, ker ima pravo
srce za trpeče ljudstvo. Prav hvaležni
smo prevzetenemu gospodu knezonad-
škfu, da nas je uslušal.

Iz Jugoslavije.

i. Vladna kriza v Belgradu še ni po-
pravljenja. Pasič, ki je bil pokljal k sebi
tudi dr. Korošca na enkrni pomemek, ni
mogel sestaviti vlade in je odločno pover-
jeno mu nalogu. Zdaj ima nalogu za sesta-
vo vlade Ljuba Davidovič, predsednik
demokratske stranke. Ta se bo zopet po-
gajal z dosed. vladnimi strankami. Kako
bo izvršil svojo nalogu, se še ne more
prorokovati.

j. Politični položaj. Kriza še vedno ni
rešena. Davidovič ne more sestaviti vla-
de. Radikalci in demokrati se ne morejo
sporazumeti. Socialni demokrati se ne
vdeleže sestave nobene vlade.

j. Ženska volilna pravica pri občinskih
volitvah v Sloveniji je zopet propadla.

Razne vesti.

* Moderni Robinson. Iz Londona po-
ročajo, da je W. Hobbs, profesor teološkega
fakultetevega vseučilišča v Michiganu,
našel na otoku Kusai, ki pripada Karolin-
skemu otočju, nekega modernega Robinzona.
Profesor pričuje, da je neki kapitan West, ki se je leta 1901 rešil iz ladje,
ki se je tamkaj potopila. Od tedaj života-
ri tam in je popolnoma podivial ter postal
član nekega tamkajšnjega divjega pleme-
na. Profesor predlagajo, naj se na otok po-
šteje ekspedicija, ki naj reši tega nesreč-
nega človeka.

* Sreča v nesreči. Na zelo obljude-
nem trgu v Londonu je nedavno motorni
omnibus podrl nekega moža na tla. Zad-
nje kolo mu je šlo čez obe nogi. Voznik
je omnibus ustavil ter šel ponesrečenemu
na pomoč, kateri pa ne je ni tormal
ali zdihoval, ampak še smejal se je. »Obe
nogi sta strti!« pravi, »toda potolažite se,
obe sta umetni.«

* Največji svetilnik na svetu. Fran-
coska vlada namerava postaviti svetilnik
za zračno plovbo, ki naj bo največji na
svetu. Stal bo na okrog 500 km od Dijona.
Njegova luč bo z močjo enega milijona
sveč svetila skozi 8 lec 320 km daleč.
Svetilnik je namenjen za zračni promet
Pariza z jugom. — Francozi grade tudi
blizu Le Bourgeta letaliče, ki bo menda
največje v Evropi.

* Zakaj so deklice modrejše kot dečki? Neka Američanka je preiskovala od-
kod pojavi, da so v mladosti deklice bolj
talentirane kot dečki. Prišla je do spo-
znanja, da pri deklicah širina glave do 10
leta hitreje narašča kot pri dečkih. V 15.
letu doseže glava deklice navadno svojo
končno veličino, pri dečkih pa raste do 19
leta. Tudi imajo deklice povečini bolj o-
krogle glave, a dečki bolj podolgovate
glave.

* Sreča v nesreči. Do sedaj se je čulo
pogostokrat o kakki ameriški ali angleški
senzaciji, ki pa je bila dostikrat le umet-
nijo izvedena. Sedaj pa se je enkrat po-
javila senzacija na francoskem, o kateri se
sme reči, da je vse dosedanje angleške in
ameriške naravnost porazila. Neki obrtnik
se je namreč v svojem prostem času
bavil z lepljenjem plakatov. Ko je nekoč
leplil velikanski plakat na steni tretjega
nadstropja, se mu izpodnje noge in on
telebne iz višine tretjega nadstropja na
ulico in sicer k sreči na nekem mimočo
voz, napolnjen, z paradižnik. Obrtniku se
ni zgodilo nič, toda trgovec s paradiž-
nikovo omako. Ali trgovec, namesto da
bi bil vesel, da je rešil človeku življenje,
je dotičnika izročil sokšo, češ, da mu
napravil s svojim »skokom« občutno ško-

Glavne naše zadeve so:

1. Denar, ki je namenjen za Goriško naj se pošlje iz Rima naravnost v Gorico in naj se radi hitrejšega in točnejšega izplačevanja podeli deželnemu zemljiskokreditnemu zavodu in Gorici popolna neodvisnost od zveznega kreditnega zavoda v Benetkah, ki škoduje radi svojega špekulativnega ravnana vojnim oškodovanjem goriškim. Mesečni prispevki naj se nakazujejo vedno in za vsak mesec če le mogoče vnaprej, pod nobenim pogojem pa ne po denarnih zavodih beneških ali videmskih.

2. Država se odpove 1% obresti, ki jih morajo plačevati oškodovanec za dobrijne predvajne državi. Zavodi, ki imajo opravka s predvajni, naj dobjivo za svoje delo enkrat za vselej odškodnino, tako da odpade potem plačevanje obresti za nedoločen čas na sploh.

3. Zadruge vojnih oškodovancev naj se zednačijo s Stavbnimi zadrugami in sicer v tem smislu, da bodo vse dobivale pred konkordatom 90% predvajna na predvidovanvo vojno odškodnino; 100% predvajni naj se plačujejo te, ko je že sklenjen konkordat.

4. Rok za vlaganje prošenj za odškodnino naj se podaljša. Oškodovanec pa mora imeti priliko, da sme neomejeno do sklenitve konkordata priložiti svoji prošnji potrebne priloge in splošno vsačtero listino, ki bi se zahtevala, oziroma ki bi bila potrebna.

5. Pri izplačevanju in ugotavljanju vojne odškodnine naj se upoštevajo v prvih vrstih kraji, ki so po vojni popolnoma uničeni.

6. Povišek za predvojne cene glede stavb, naj se določa svojevoljno in brez zaslisanja krajevnih izvedencev. Določi naj se vedno v naprej, a nikdar z vzrastno veljavno. Tudi povišek za pohištvo in posebno za kmetijske premišnine naj bo vedno v razmerju z današnjimi dejanskih cenami in naj se ne prepriča v tem pogledu popolnoma prosto roko raznim uradnikom, v katerih zmožnost in nepričestnost ni mogoče verovati.

7. Skliče naj se od ministerstva že imenovana komisija, ki naj določi posamezne vrste izgubljenih predmetov predvojne in sedanje cene, ki naj bodo po tem merodajne za sklepanje dogovorov.

8. Preustrojijo naj se uradi, ki jum je poverjena naloga nečati se z odškodninskimi zadevami in naj pride vanje tudi zadostno število slovenščine zmožnih oseb.

9. Vojna odškodnina naj se čim prej izplača tudi vsem, ki so trpeli telesne škode, oziroma njihovim potomcem, kakor to zahteva § 4. odškodninskega zakona.

To so naše glavne zahteve. Natančneje prihodnjie!

Delovanje naših poslancev.

Poslanec Podgornik je vložil na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve interpelacijo, v kateri vprašuje, je li res, da so bili meseca novembra v Brezovici pri Sežani arretrirani nekateri domači mladenci radi osebnega spora, ki je bil nastal med uslužbeni neskega gradbenega pedjetja in domačini fanti in ali je res, da je isti dan popoldne do pretacij kaznovna ekspedicija fašistov hotela začnati več hiš v vasi, kar se tam je zabranilo in so ... dasi so bili takoj obveščeni o namenih fašistov, vršili na lice mesta ... 4 ure pozneje, ko bi zločin lahko že izvršen. Poslanec

VILAŽNIVI PRATIKARJI...

»Popolo di Trieste« se je spomnil na »Goriško pratiko«, ki jo imenuje almanah, in ji je posvetil del svojega uvodnika v eni zadnjih številk. Pravi, da se v praktiki slikajo v razmerek v Jugoslaviji, kot si jajne, kar je tu na je slab, razinre nevzdržne. Poleg tega da prinaša sliku raja nega kralja Petra I. in novega kralja Aleksandra.

Mi bi tega ne omenjali, ker »Popolo« je davaj ne jomljeno za resnega, če bi ne tičal za tem tisti grdi zistem konfidentstva, podobnega svoječasnemu avstrija-kantskemu petolizmu, ko vsako našo besedo in dejanje tehtajo z zlim namenom in bi izvzvali nad nas reprezentativne vlade in tistih vrst, ki jih z imenom niti ne imenujemo več.

Seveda je to net šlo »Popolu« v prvi vrsti za to, da krige s svojim prozornim hrbotom dejanje nekih orožnikov, ki so Pratiku preti vsem obstoječim zakonom v neki vasi zaplenili. Ergo: če so Pratiku orožniki zaplenili, mora že biti kaj takega v nji in »Popolu« je greh res našel. Drugi listi so capljali za »Popolom« in lahko se zgodi, da nam bo to »Pratiku« očital dobro infomirani senator Mosconi, da jo bo omenil tudi — makari — večji minister v odgovor na kakšno interpelacijo, a vsi stvari so niso brali.

vprašuje nadalje, ali je res, da so bili a-retiranci izpuščeni naslednji dan sicer na scobodo, toda pod pogojem, da placajo fašistom stroške za ekspedicijo.

Poslanec Pogornik je vložil interpelacijo na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri vprašuje:

1) je li res, da je v Slapu pri Idriji (okraj Tolmin) podbrigadir kraljevih orožnikov 13. novembra t. l. prepovedal »Brahemu in nevskemu društvu« vežbati cerkveno petje v društvenih prostorih, utemeljevaje svojo prepoved s trditvijo, da je on tisti, ki ukaže, da je treba nanj nasloviti prošnjo kajti, kar pride iz civilnega komisariata, omkratko malo raztrže. Dovolenje, ki ga izda komisariat, da mora nositi visum orožnikov. Poslanec vprašuje, je li res, da je orožnik, ki je spremljal podbrigadirja, pridobil besedam podbrigadirja, da bi bilo najboljše aretrati in okloputati vse pevce, in ali je res nato podbrigadir pokazal zastopnikom društva, ki so hoteli vedeti vzrok prepovedi, litografiran list in izjavil, da je vzrok dovolji in imajo orožniki tozadne ukaze od Presidijskega iz Trsta. Ko so funkcionari društva pripomnili, naj si orožniki priskrbe potrebne informacije pri civilnem komisariatu v Tolminu, je podbrigadir odvrnil, da ne more civilni komisariat v Tolminu ničesar odrediti, kar bi temu nasprotovalo.

2.) Poslanec vprašuje ministra, kakšne ukrepe mislita izvršiti v slučaju, da bi se izkazala resničnost dogodkov, in kako hočeta izmeniti, da se ne bo oviralno bodoče delovanje postavljati ustanovljenega društva in se ne ponovijo omenjeni protizakoniti dogodki.

POSLANEC ŠČEK je vložil slednje interpelacije:

1.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri želi vedeti, kako se upravičuje imenovanje več nekvalificiranih oseb za profesorje na idrijski gimnaziji.

2.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri želi vedeti, kako se utemeljuje imenovanje nekvalificiranih oseb za profesorje na učilišču v Tolminu.

3.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri vprašuje, kdaj misli vlada otvoriti slovensko ljudsko šolo v Jamnih (Tržič-Gorica). Otvoritev šole zahteva vse starši v tej občini.

4.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri hoče vedeti, če namerava vlada otvoriti nemudoma slovensko ljudsko šolo v Dobrodo (okraj Tržič-Gorica), ki je bila po krividi vlade zatrta.

5.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve in ministra za vprašuje, kdaj misli odpreti vlada v Gorici trgovsko šolo, ki jo želi slovensko prebivalstvo pokrajin.

6.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri će vedeti, kdaj misli odpreti vlada v Gorici trgovsko šolo, ki jo želi slovensko prebivalstvo pokrajin.

7.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, v kateri misli vedeti, kdaj misli dovoliti vlada, da se zonet odpre slovenska zasebna trgovska šola v Trstu, ki jo je vlada zatrta.

8.) Na ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, da bi zvedel, v kateri misli namerava otvoriti klada v Primorju slovensko žensko meščansko šolo, ki jo želi pol milijona državljanov.

To so dalekosežne posledice, dragi moji. Urednik praktike naj si to zapiše k srou. Ni treba, da registrira dogodek take kot so, da kot kronist ne laže, ampak zapisati bi bil moral: Jugosloveni so kraljici od veselja nad rapaljsko pogodbo. Dobili so vse šole od prve do zadnje. Ob volitvah so vozili Istrane na z rožami okrašenih avtomobilih na volišče. Najširša samouprava jim je zagotovljena. Itd. In če je urednik registriral smrt kralja Petra in povedal hladno brez vsake tendenze, da je nastopil vlado novi kralj, bi ne smel priobčiti sliko kralja Petra in Aleksandra, ampak japonskega prestolonaslednika Hirohito in kakega kitajskega mandarina. To je logično.

Seveda je to samo za nas, ki smo sicer ital. državljan in plačujemo davek tudi krvni davek bomo morali dati, toda smo državljan tretje vrste. »Il Secolo XX, z dne 1. decembra, št. 12. primaša na str. 879 članek »La fine di un Re«, ki ima 8 slik o kralju Petru in kralju Aleksandru. In »Illustrazione italiana? In drugi listi? Ali čuti »Popolo« tudi do teh gnus?

Nam sicer vrga temperamentnost »Popolovec« članekarja, ki bi na pravem mestu lahko mirovo koristila ljudstvu in državi, tako pa strelja mimo tarče. Kolikor važnejših problemov imamo kot je »Pratika«, če jih ne kraljimo tako pratičarsko, kot omenja naš Prešeren in poslja vse rakom živžgat.

Gostilna :-:-:-: pri ,BELEM ZAJCU"

v Gorici

Shajatišče okoličanov in meščanov. Postrežba s svežimi domaćimi, mrzlimi in gorkimi jedil ter z Izvrstnim vrapcem, kričem in s črno.

Za obilen obisk se priporoča

JOS. MOLAR, restavrator.

KUNINE

zlatičine, lisice, dihurjeve, vidrine,
jazbečeve ter zajdeve

KOŽE

plačuje po najvišjih cenah.

D. WINDSPACH, Trst, Via Cesare
Battisti (Stadion) št. 10, II. nadstr.

Goriška pratika

je izla v lepi novi vremi,
s slikami in velezanimivo
vsebino.

Cena L. 1.60

Trgovcem popust, zahtevajte jo povsod.

MLIN s 3. tečaji strojem za ječmen
in stopami za čreslo odda v najem Anton
Uršič v Št. Vidu pri Vipavi. Prednost ima
samec.

Izšel je VEDEŽ za leto 1922.

splošni žepni koledar za vse stanove z
najrazličnejšo in najzanimivejšo vsebino.
»Vedež« je neobhodno potreben za vse
koga ter stanečno vezan lire 3.— elegančno
v platnu lire 4.

V dopolnilno »Vedežu« izšel je tudi
njegov spremljevalec: »Hlinski prijatelj«,
zabavno-podučna družinska knjiga, ki
stane za »Vedežev« odjemalce samo 2
liri.

Obe knjigi dobi se v knjigarni I. Štoka
v Trstu, v knjigarni »K. T. D.« v Gorici
ulica Carducci 2 (Montova hiša) in po
vseh glavnih trgovinah po deželi. Pre-
prodajalcji jih dobijo v omenjenih knjigarnah
s primernim popustom.

Zaloga usnja A. DRUFOVKA - Gorica
RAŠTELJ št. 3

naznanja trgovcem in čevljarskim mojstrom na deželi, da ima
v zalogi veliko izberi dobrih in lepih nadplatov lastnega
izdelka — po jako zmernih cenah.

Produktivna zadruga solkanških mi-
zarjev r. z. z. o. z. v Solkanu pri Gorici,
se priporoča stavbenim podjetnikom,
stavbenim zadrugam, zadrugam vojnih
odškodovanec ter privatnikom za stav-
bena dela in pohištvo. Cene zmerne
delo solidno.

Josip Kerševani, mehanik in puškar v Gorici, Stolni trg
št. 9. (desno) naznanja sl. občinstvu da mu je na novo došla velika mno-
žina blaga iz svetovno znanih tovar. Novo
došlo blago prodajam po znižanih cenah.
Na pr. šivalne stroje Orig. Mundlos, Pfaff,
Gritzner, Adler, Neuman, Afrana in
Winselmann. Posebno opozarjam cen. šivilje
in neveste na strokovni poduk za umetno ve-
zenje in krpanje, katero dajam brezplačno.

Dvokolesa: Orig. Puch, Orig. Styria, Orig. Start, Waffenrad,
Regent, Kosmos, Hélical in
mala motorna kolesa.

Velika izbira pušk, samokresov,
patron, dinamitnih patron, smodnik za
razrelevanje kamnov in za lovce, ter potrebitne za zgoraj omenjene predmete.

Lastna delavnica in popravljalnica Stolni trg št. 3.
Z jamstvom prodajam šivalne stroje dvokolesa in puške tudi na mesečne obroke

Za točno solidno postrežbo in konkurenčno ceno jamči.

Josip Kerševani mehanik in puškar

Priznatev v trgovino in gostilno na
Spod. Štajerskem.

Mlad posestnik čedne zunanjosti mir-
nega značaja želi znanja z enako gospo-
dično ali vodivo s premoženjem v svetu
takojšnje ženitve. Le resne ponudbe s sli-
ko, ki se takoj vrne, je miasloviti pod-
Trgovca Celje, Štajersko.

Franc Kralj,

odlikovana tovarna kisa v Gorici,
Kapucinska ulica 9,
se priporoča vsem starim in novim odje-
malcem z vsakovrstnim kisom po kon-
kurenčnih cenah. Pošilja po železnici in
na dom.

OVČJI KOŽUH za jako nizko ceno
je na prodaj v krojačnici Kühlle. Corso
Verdi 30.

Na prodaj je mala hišica z vrtom Via
Campi št. 39. Več se pozive Via Scuole
št. 1.

TRI PARCELE tik ob glavni cesti
med Gorico in Solkanom se proda. Vpra-
ša se v trgovini Lenassi, Solkan.

Mizarska delavnica s šestimi mizars-
kimi stroji na vodno silo se vsled bolezni
tako proda. Ista se nahaja poleg držav-
ne ceste pod Selo obč. Volče. Več pove
lastnik Andrej Dugar v Ročnju 107.

„Slovensko brašno in podporno društvo v Gorici“

katero je ustanovil pred skoro štiridesetimi
leti naš velezaslužni dr. Anton Gregorčič,
je dobio odobrenje svojih pravil od
strani vlade in bo začelo svoje društvo
življenje s tem, da bude za mesto Gorico
opravljalo tudi posle, za svoje člane,
ki jih opravlja bolniška blagajna t. j. da
izplačuje v slučaju bolezni članom denaro
po podporo ali prehranitvino v bolnišnici.
Društvo ima tako lepo in bogato knjižnico
in bode kot brašno društvo ponudilo
svoju brašnjanjem čisto dnevnikom in
drugih strokovnih in beletrističnih revij.
Slovensko brašno in podporno društvo je
eno najstarejših društev in obeta biti eno
izmed redkih društev, ki bodo v Gorici
funkcionalne. Društvo je med
več izgubilo svoj inventar: toda mi
smo prepričani, da bodo novo pristopivši
člani skupaj s starimi zopet vspomnili
naše staro brašno in podporno društvo v
ono cvetoče in delavno stanie, v katerem
se je nahajalo pred večino, kjer se bode
naše trgovstvo in obrnštvo skupilo v
narodni in svetlji pravci. To Slovensko
brašno in podporno društvo bode imeno-
lo po presledku 6tih - med - in po - vo-
nih let svetj prvi redni občni zbor, dne
1

Obljubil je, da prihodnje leto zopet pride. Torej na veselo svidenje!

= **Kanal.** Od 5. do 8. t. m. je bila v Kanalu posebna pobožnost. Marijina družba je obhajala svoje 10-letnico obstoja. V ta namen so bile duhovne vaje, katere je imel pater Romuald s Kostanjevico. Njegovi temeljni govorji so globoko segali do srca poslušalcem. Cerkev je bila vedno dobro obiskovana, pa tudi miza božja obložena. V četrtek popoludne je bil slovesen sklep. Blagoslovil se je nov kip Brezmačne. Iz župnišča so nesli kip v slovesni procesiji. Pred cerkvijo je gospodična Bajt, hči tajnikova, s prekrasnim nagovorom pozdravila Marijo, katera po dolgem času zopet posede svoj prestol v cerkvi. Slovesnost je bila tako lepa, da so bili možje do solz ganjeni. Zvečer pa je napravila Marijina družba lepo in temu dnevu prav primerno predstavo. Velika je bila udeležba, pa vsi so prav zadovoljni, kaj enakega. — V soboto, dne 10. t. m. pa je bil v hotelu g. Križnička Gregorčičev večer, ki je tudi nad vse sijajno izpadel.

= **Livek.** Tudi naše »Izobraževalno društvo Livek«, je v nedeljo 4. dec. priredilo lepo luspelo slavnost v proslavo našega ljubljenega Simona Gregorčiča. V načrtom dvoraniam nam je naš izborni izvezbeni domaći pevski zbor zapel več stvaričevih pesmi pod vodstvom g. pevavodnega učitelja Fr. Miklavčiča. Vmes so sledile deklamacije, ki so bile dobro počutne. — oči so žarele navdušenja — Č. Č. Štrat Pavel Jelovčan nam je v prijazno poljudnjem govoru opisal pesnikovo življenje, in delovanje ter pomen njegovih pesmi. Ob tej priliki smo zbrali 116 lir za dobro sirotišče v Gorici.

= **Bukovo.** Naše »Gospod. bral. društvo«, je imelo občni zbor. Živahno zabavjanje se kaže, ker društvo šteje 74 članov, kar je za tako raztreseno župnijo res lepo število. Priglasilo se je pa zopet novo število članov. Na občnem zboru je bil enoglasno sprejet za častnega člana g. sodnik dr. Josip Oblak za zasluge in kot ustavnitelji našega društva. Ustanovila se je tudi inlekarna, oziroma sirarna, ki z tako povoljnim uspehom deluje pod spremnim sirjem g. Janezom Rutarjem. — Umrla je po dolgi in mučni bolezni blaga žena Marija Feltrin, roj. Močnik, na Koci. V najboljši dobi jo je Bog poklical k sebi. O njeni priljubljenosti priča njen nezgrob. N. d. v. m.!

= **Čebelarjem na Tolminskem.** Načrnanja se vsem čebelarjem, da se vrši zborovanje v nedeljo, dne 18. t. m. ob 2. poludne v »Gasičnem domu« v Tolminu. Poštevali se bodoemo o čebelarski zadrugi, o novem Žnidarsičevem panju in o drugih čebelarskih zadevah. Zato vabim vse čebelarje, naj se tega sestanka vdeleže v obilnem številu. — Fr. Kašča.

Politični pregled.

Izjava naših poslancev v parlamentu. Na seji zbornice od 6. decembra so podali naši poslanci pred glasovanjem o predlogu posl. Pietravalleja, naj se odobrijo izjave vlade glede njenega notranjega politike, po poslancu drju Podgorniku sledečo izjavu:

Ker se je slov. ljudstvo v Julijski Benečiji izkazalo pokorno veljavnim zastopom in ker mu je vlada kakor za iročijo nagrado odrekla v Julijski Benečiji, zlasti v Istri najelementarnje pravice socialnega sožitja, tako da smo mi Sloveni steti v Italiji za državljanje tretje vrste, z ozirom na trajna preganjanja našega ljudstva, naših kulturnih in celo gospodarskih ustanov in ker vlada ni ugodila pravčnim zahtevam slovenskega prebivalstva novih pokrajini niti na šolsko-kulturnem niti gospodarskem niti upravnem in jezikovnem polju, bo glasovanje slovenskih poslancev, četudi pomeni le nekaj glasov, znamenje, da velika večina prebivalstva Julijske Benečije ne odobriva delovanja vlade.

= **Vašingtonska konferenca.** Japonska je sprejela razmerje 60%. To se pravi, ona bo smela imeti 60% prostornine Indije Amerike in Anglije.

= **Potres v Tokiju.** V glavnem mestu Japonskega se je vršil grozen potres, kot ga že dolgo ni bilo. Mnogo ljudi je ranjenih mnogo hiš razdejanih.

= **Preganjanje Miriditov** (ki so kristijani), se je v Albaniji zopet začelo. Ljudje žežijo čez mejo. »Tribuna« pravi: »Miriditi, s katerimi je naš dopisnik govoril, so vprašali, ali je jugoslovenska vlada že predvzela primerne korake, da o tem obvestijo poslaniško konferenco. Zvezco narodov in angleško vlado.«

= **Glad v Rusiji.** Nansen je brzojavil, da je položaj slab in da postaja v vsakem dnevu slabši posebno v saratov-

ski guberniji, dasi razni pomožni odbori uspešno delujejo. V mestu Saratovu je umiralo prej od 30 do 40 ljudi na dan. Sedaj so še 3 do 4 smrtni slučaji na teden. Za to gre zasluga predvsem ljudskim kuhinjam, ki so se ustanovile. Vkljub temu pa je treba, da pride pomoč v večji meri, kajti drugače bo zelo slabo.

= **Cehoslovaška in Poljska** sta sklenili pogodbo, da bosta ostali neutralni, če bo ta ali ona od teh dveh napadeni.

= **Ruske šole** so Čehi ustanovili v Pragi. Plačuje jih vlada. Šole so za ruske begunce.

Cvetrosporazum.

Pogajanja za sklenitev četvernega sporazuma med Ameriko, Anglijo, Francijo in Japonsko, s katerim bi se zagotovil mir na Tihem oceanu, so že tokiko končana in tozadnevna pogodba je bila podpisana. Ta četverni sporazum bo imel skoznajko miroljuben značaj. Z njim bo zajamčen »status quo« (dosedanji položaj) na Tihem oceanu. Za slučaj spora med prizadetimi državami se predvideva rok 6 mesecev, v katerem bodo države podpisnice skušale rešiti spor mirnim potom, bodisi s tem, da bi se sklicala konferenca teh držav, bodisi na katerikoli drugi način. Senat Zedinjenih držav, katerega mnenje je odločilno, kolikor prihaja v nočev Amerika, je temu sporazumu zelo naklonjen.

Ali ste že obnovili in plačali naročino za „Goriško Stražo“ za leto 1922? Letošnje leto gre h koncu, zato uljudno vabimo in prosimo vse, da čim prej storijo tozadumno svojo narodno dolžnost. Vsak naj poskrbi za se in naj poagitira pri prijateljih, znancih in sosedih!

Cena listu ostane kljub rastoči draginji še stara, to je: Celo leto 12 lir za tu - in 20 lir za inozemstvo. - Segajte vsi po tem edinem slovenskem tedniku v tej državi! S tem podpirate svoje narodne, gospodarske in kulturne koristi, s tem podpirate sami sebe, svojo zemljo in svoj rod! Na delo torej!

Domače vesti.

+ **Dopisnikom.** Mnogo poročil nismo mogli priobčiti. Prihodnjič.

+ **Prihodnja »Straža«** bo imela božično prilogo z zelo zanimivo vsebino. Obselgal bo 8 strani. Širite list med znanci!

+ **Za doktorja vsega prava** je bil proglašen dne 24. novembra 1921 ob 12. uri dopoldne v veliki auli slavne Karlove univerze v Pragi naš rojak, pesnik Igo Gruden iz Nabrežine pri Trstu. Čestitamo!

+ **Učiteljsko društvo za goriški okraj** bode zborovalo v četrtek, dne 5. januarja 1922 ob 10. uri predpoludne v Gorici pri Jelenu.

+ **Cankarjev dan.** Dne 17. in 18. dec. se bosta vršila v proslavo triletnice smrti Ivana Cankarja dva dneva v Škednu s predavanjem, recitacijo in koncertom.

+ **Ljudsko štetje.** Vemo za slučaje, da uradnik, ki je pobiral pole, ni vprašal po občevalnem jeziku. Kako bodo vpisane te družine? Ali vedo gg. že na pamet, če je kdo Slovenec ali ne, in ali govorit italijanski ali ne? Ali je mestnemu magistratu to postopanje znano. Mi lahko postrežemo z imeni onih strank.

+ **V Tolminu** pri »Modrijanu« bo imel v pondeljek 19. decembra 1921. ob 20. uri dr. A. Budal javno predavanje o **Danteju**. Vstop brezplačen. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za velikega pesnika.

+ **Požar.** Na polju med soškim mostom in konjedercem je zgorela baraka slovenski družini do tal v nedeljo zvečer. Zgorelo je vse, tudi en konj, dve kravi, prasič in nekaj koz.

+ **Nesreča na Rafutu.** Mladenič je našel granato, ki se je zdela prazna, postavil jo je na tla, v tem hipu pa se je razpočila, ubila navzočega očeta Jakina, fantu pa je odtrgala nogo. Umrl je tudi on. Jakin zapušča vdovo in siromašne otroke.

+ **Tatvina v Solkanu.** Krojaču Vugu v Solkanu so ukradli že v drugič ob burji in po noči obleke in blaga in se odpeljali z avtomobilom.

+ **Tatvina v župnišču v Biljanji.** Dne 20. t. m. med sv. mašo od 7. in pol do 9. ure so obiskali nepovabljeni gostje biljanski farovž, ki je vsled vojnih dogodkov bolj podoben jami razbojnnikov, kakor stanovanju. Skozi skedenj so vlotili v faldor t. j. prostor za shrambo kmetijskega orodja. Tam so prevrtili pol meter debeli zid in tako prišli o kuhinjo. Začeli so svoje rokovnjaško delo po sobah. S silo so odprli vse ter odnesli 820 L papirnatega denarja, 10 L drobiža, nad 100 srebrnih krov a. v. Zlato tisoč zlato verižico. v vrednosti 1200 L; zraven tega še par no-

Morilec Landru na smrт obsojen.

V Parizu se je vršila zanimiva razprava proti nekemu Landruju, ki je imel znanje z 283. ženskami, od katerih jih je 11 umoril v svoji vili s kladivom, razsekal in posamezne ude sežgal v svoji peči ter se polastil njih premoženja. Ta morilec na debelo je sicer plesast, ima dolgo črno brado, a je vendar vžival med ženskami največje simpatije. Inseriral je v časopisih, da se želi poročiti in tako vječi ptiči na svoje limanice. Menjal je ime in stan. Nazadnje so mu prišli na sled, ko ni mogel povedati prijateljici ene zadnjih njegovih ljubic, kam je ta izginila. Ko so ga zaprli, so se začeli oglašati od vseh strani in izpraševati, kje so druge pogrešanke.

Seveda se je Landru delal, da ne ve zanje in trdil, da je imel z njimi pač trgovske opravke, a ga obziri do dotičnih dam silijo, da ne izda današnjega njih bivališča. Sploh se je Landru vedel pred sodnjo zelo predzrno in dajal tako drzne odgovore, da se mu je občinstvo smejačo. Toda vsa duhovitost in predzrnost ga ni rešila. Najdeni ostanki ožganih kosti med nepečjem v njegovem vrtu pričajo, da je bil morilec, četudi prisega, da ne. Umoril je bil tudi dva psa in enega mačka, ki so jih imeli ljubice s seboj. Landru je bil od poročen na smrт. Prošnja za pomilovanje mu bo sanio za par dni podaljšala življenje. Cel svet pa je prepričan, da je bil on res morilec.

+ **Razbojstva.** V Trstu se zelo mnogo držni roparski napadi: Na katinarski cesti so bile oropane tri gospe 250 lir, še fer pretepen in avtomobil vržen v jarek; roparsko je bil napaden uradnik Lucijan Gottard, ki je bil oropan 50 tisoč lir; roparski napad se je izvršil v delavski zalogi pri Sv. Mariji Magdaleni; roparski napad v ulici Media in roparski vpad v ravnateljstvo mestnega tramvaja, kjer so vzelci 3500 lir v navzočnosti štirih uslužencev.

Dva domneva roparja sta bila aretrirana v staromeški gostilni »Al Batirame«. Možakarja, ki se pišeta Marijan Rocco in Franc Ottardis, sta bila preiskana. Pri prvem se je našla krimka, a pri drugem dve bodali.

Izbubljeno. Nekdo je izgubil na goriskem državnem kolodvoru in sicer na prvi dan sejma sv. Andreja, denarnico s sredino sveto denarja. Pošten najditelj je naprošen, da prinese denar na našo upravo, kjer dobi primerno nagrado.

+ **Podkraj.** Dobili smo novega gospodarskega upravitelja, s katerim smo vse zelo zadovoljni, zlasti še, ker ima pravo srce za trpeče ljudstvo. Prav hvaležni smo prevzetenemu gospodu knezonadškofu, da nas je uslušal.

Iz Jugoslavije.

i. **Vladna kriza** v Belgradu še ni pravljena. Pasič, ki je bil poklical k sebi tudi dr. Korošca na emouni pomemek, ni mogel sestaviti vlade in je odložil poverjeno mu nalogo. Zdaj ima nalogo za sestavo vlade Ljuba Davidovič, predsednik demokratske stranke. Ta se bo zopet pojedal z dosed vladnimi strankami. Kako bo izvršil svojo nalogo, se še ne more prorokovati.

j. **Politični položaj.** Kriza še vedno ni rešena. Davidovič ne more sestaviti vlade. Radikalci in demokrati se ne morejo sporazumi. Socialni demokrati se ne vdeleže sestave nobene vlade.

i. **Ženska volilna pravica** pri občinskih volitvah v Sloveniji je zopet propadla.

Razne vesti.

* **Moderni Robinson.** Iz Londona počajo, da je W. Hobbs, profesor teološkega fakultetnega vsebnišča v Michiganu, našel na otoku Kusaj, ki pripada Karolinškemu otočju, nekega modernega Robinsona. Profesor pričoveduje, da je neki kapitan West, ki se je leta 1901 rešil iz ladje, ki se je tamkaj potopila. Od tedaj života tam je popolnoma podivjal ter postal član nekega tamkajšnjega divjega plemena. Profesor predlagata, naj se na otok pošlje ekspedicija, ki naj reši tega nesrečnega človeka.

* **Sreča v nesreči.** Na zelo obljudeinem trgu v Londonu je nedavno motorni omnibus podrl nekoga moža na tla. Zadnje kolo mu je šlo čez obe nogi. Voznik je omnibus ustavil ter šel ponesrečenemu na pomoč, kateri pa ne je ni ternal ali zdihoval, ampak še smejal se je. »Obe nogi sta strti! pravi, »toda potolažite se, obe sta umečni.«

* **Največji svetilnik na svetu.** Francoska vlada namerava postaviti svetilnik za zračno plovbo, ki naj bo največji na svetu. Stal bo na okrog 500 km od Dijona. Njegova luč bo z močjo enega milijona sveč svetila skozi 8 let 320 km daleč. Svetilnik je namenjen za zračni promet Pariza z jugom. — Francozi grade tudi blizu Le Bourgeta letaliče, ki bo menda največje v Evropi.

* **Zakaj so deklice modrejše kot dečki?** Neka Američanka je preiskovala od kod pojav, da so v mladosti deklice bolj talentirane kot dečki. Prišla je do spoznanja, da pri deklicah širina glave do 10 leta hitreje narašča kot pri dečkih. V 15. letu doseže glava deklice navadno svojo končno veličino, pri dečkih pa raste do 19 leta. Tudi imajo deklice povečini bolj okroglo glavo, a dečki bolj podolgovate glave.

* **Sreča v nesreči.** Do sedaj se je čulo pogostokrat o kakki ameriški ali angleški senzaciji, ki pa je bila dostikrat le umetno izvedena. Sedaj pa se je enkrat pojavila senzacija na francoskem, o kateri se sme reči, da je vse dosedanje angleške in ameriške naravnost porazila. Neki obrtnik se je namreč v svojem prostem času bavil z lepljenjem plakatov. Ko je nekoč leplil velikanski plakat na steni tretjega nadstropja, se mu izpodnje noge in on telebne iz višine tretjega nadstropja na ulico in sicer k sreči na nekem mimoidoči voz, napoljen, z paradižnikami. Obrtniku se ni zgodilo nič, toda trgovec s paradižnikovo omako. Ali trgovec, namesto da bi bil vesel, da je rešil človeku življenje, je dotičnemu izročil sodišču, češ, da mu je napravil s svojim »skokom« občutno sko-

do. Sodišče je razsodilo, da mora plačati obrtnik trgovcu 300 frankov odškodnine, kar je on srčno rad storil. Bil je vesel, da si je rešil življenje in trgovec je bil potem tudi zadovoljen. — Res, enenavadna senzacija.

* Prva izdaja Dantjejeve »Božanske komedije«. Prvikrat se je tiskala Dantjejeva »Božanska komedija« l. 1472. v Folignu v italijanski provinciji Perugia. Na zadnji strani knjige je natisnjeno ime tiskarne Lohaunesa Neumeistra in dijaka na Meja iz Foligna. V ostalem pa je nepoznanino ime človeka, ki je gmočno pripomogel do te izdaje. To je bil meščan Emanuele Orsini, znameniti italijanski zlatar in kovač zlatega denara. Ta Arsini se je seznanil z nemškim tiskarjem Neumeistrom za vzel k sebi in mu dal tiskati neko delo Leonarda Aretina, pozneje pa mu je dal tisati tudi Dantjejevo knjigo. Gotovo je, da je Orsini vsekakor zelo pripomogel k prvi izdaji Dantjejevih del.

* Bog in kmet. Ko so Boga naposled neprestane tožbe čez draginjo ozlovoltile, je poklical kmetiča pred svoj prestol: — »Zakaj si zoper zvišal ceno krompiru?« — »Moj Bog, ker je bilo tako deževno poletje. In Gospod Bog je ukazal v prihodnjem letu, da bi solnce boli grelo. — Pa cena krompirja je zoper poskočila. — In zato je Vsemogočni zoper pozval kmetiča pred svoj prestol. — »Kai si zoper podražil krompir?« — »Moj milij Bog, letos je bila vendar taka suša!« — Tedaj je Gospod nubes in zmajev ves ozlovilen povzel: — »Ker ti ni všeč že gre dež, ne, če solnce sije, sedi sem na moj prestol, le cene krompirju za prihodnje leto.« pa si sam delaj vreme po svoji volji.« — Kmet je zlezel na prestol, široko šel in rekel: — »Po svoji vsemogočnosti zvišujem cene krompirja za prihodnje leto.«

* Papirnat denar v Italiji. Po zadnjem poročilu, ki se nanaša na položaj, kakršen je bil 10. septembra, t. l., je bilo državnega papirnatega denarja v prometu na račun države za 8.440.000.000, a na račun trgovine za 9.438.000.000. Skupaj je bilo 10. septembra 1921. v prometu za 17 milard 878 milionov lir papirnatega denarja. Dne 30. junija je znašala ta svota 18 milard 158 milijonov. Iz tega je razvidno, da se je pod sedanjo vlado zmanjšala svota papirnatega denarja za 280 milijonov.

Ministrov odgovor.

Po neljubi ponotu priobčujemo šele danes odgovor, ki ga je dobil poslanec Šček na interpelacijo z ozirom na dvačatno prepoved prireditve društva »Zvon« na Opčinah.

Minister piše:

»Iz informacij, ki jih je postal generalni komisar v Trstu sledi, da je imelo slavje na Opčinah izrazit političen značaj. Slavno se je moralna dvačatno odložiti, ker so se bile dogodile prav v tistih dneh nepresajne fašistov zastran profanacije trupel naših vojakov, dočim so se dogodili isti dni krvavi izgredi v Piranu, Poreču in Mljetih in so se morali odpeljati močni vojaški oddelki v Benetke za vzdržanje miru.

Odložitev veselice je bila priporočena od važnih oseb slovenske stranke.

Okolnost, ki jo omenja gospod vpravalec da je bil vitez Kenda prav dobro organiziral varnostno službo je dokaz, da je oblastvo že dovoliti slavno, le incidenti zadnjih hipov so nasvetovali odložitev.

Bevione.

Pripomba ur.: 1. Torej senator Mosconi je bil prepričan, da je imela veselica političen značaj Lep mož!

2. Mosconi nam že sedaj očita Bona, ki je vendar Lah.

3. Odgovor je sam celo v nasprotju. Zgoraj pravi, da ni bilo za varnost dovolj vojakov, proti koncu pa, da je bilo za varnost izvrstno preskrbljeno.

Društveno gibanje.

d. Slov. izobraževalno društvo »Podgora« je odobreno in bo imelo kmalu svojo prvo veselico. Igrali bodo »Divjega lovca«.

d. Miklavžev večer. »Goriška Omladina« je bila priredila dne 6. t. m. Miklavžev večer pri Jelenu v Gorici.

d. Miklavžev večer v Medani. Dne 5. t. m. se je vršil dvačat Miklavžev večer v izobraževalnem društvu, prvič za otroke, potem za odrasle. Pevski zbor je lepo pripomogel, da se je prireditev kar najbolje izvršila. Naj nas Miklavž drugo leto spet obišče.

d. Predavanje v Medani. Dne 18. t. m. po blagoslovu bo predaval e. dr. Bitenšnik v Medani v gostilni Jožeta Gradnika o predmetu: »Društveno življenje in občinske volitve«.

d. Brje. V spomin prostave petnajst letnice S. G. je priredilo tukajšnje »Bralno in revske društvo« dne 22. novembra Gregorčičev večer. V pozdravnem govo-

ru nam je označil g. učitelj Možina poimen slavnosti. Na vsporednu so bile deklamacije: »Otklic«, »Naš čolnič otmimo« in »Stražniki«. Bogoslovec g. Fr. Kodrič je nastopil s predavanjem, v katerem nam je podal kratki obrisi življenja in delovanja pesnikovega. Mešam zbor je zapel: »Domovini, stari moški zbor je zapel »Soči« in »Eno devo«.

d. Kred. Naše izobraževalno društvo je priredilo v nedeljo 11. t. m. Gregorčičev večer. Pevski zbor nam je zapel par lepih Gregorčičevih pesmi. Domača deklata so nastopila z deklamacijami, »Domovini«, »Soči«, »Naša zvezda« in »Hajdukova oporoka«. Naš gosp. vikar pa nas je v svojem govoru seznamil s pesnikovim življenjem in njegovim delovanjem.

Društvo, kot kaže pridno oživlja. V kratkem se misli prirediti enodejanko »Damoklejev meč« in druge točke.

d. Iz Tolminu. Petnajstletnico Simon Gregorčičeve smrti proslavili so Tolmin in okoličanske vasi ne le dostojno ampak sijajno. Nočemo opisovati na dolgo in široko potek slavnosti, tudi ne hvaliti oseb, a še manj saini sebe kaditi, kakor beremo sedaj v časnikih, ampak sporočamo le na kratkem: a) Dne 19. novembra je priredilo Gregorčičev večer pri Modrijanu tuk. rokodelsko bralno društvo, s petjem, deklamacijo in tamburanjem. b) Dne 27. novembra je imela tuk. Marijina družba lep popoldan s petjem, govorom in deklamacijami osmiljaj Gregorčičevih pesmi.

d. Col nad Vipavo. Tukajšnje katol. slov. izobraževalno društvo priredi v praznik sv. Štefana, t. j. 26. decembra 1921. in ponovi na dan Novega leta, t. j. 1. januarja 1922. obakrat točno ob 3. uri popoldne, v lastni dvorani veselico z lepin vsporedom. Med drugim igrajo F. S. Finžgarjevo »Razvalina življenja«. — Da ves čas povojnega življenja nismo nastopili, ni bila krivda na naši strani, ki smo srčno želeli obnoviti zoper predvojno društveno življenje, ko smo v 10. letih obstanka nastopili na odru v 38 predstavah, deloma zelo težkih, marveč krivda je na višji oblasti, ki nam kljub pismenim in osebnim prošnjam ni hotela dati dovoljenja. Toda sedaj, ko nam je izobraševanje objavljeni, (če ne bomo zoper varani) se hočemo lotiti s podvojeno močjo, ker obstoi nam je zagotovljen po naših mladih, svežih močeh. V kratkem obnovimo tudi tamburaški zbor. Le knjižnica je poslovala ves čas.

d. »Razvalina življenja« v Mirnu. To lepo Finžgarjevo igro bodo ponovili v nedeljo dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne v prostorih g. Romana Paganelja v Mirnu. Opozorjam na to vse one, ki niso imeli prilike, da bi si bili ogledali igro, ko je bila v nedeljo 4. tm. prvič vprizorjena. Kako čujemo, je imela velezanimiva predstava ponobljen usvih, in so igralci na vse pričakovanje dobro podali ta Finžgarjev umotvor.

Gospodarstvo.

g. Finančni položaj Italije. Italijanski finančni minister De Nava je podal v parlamentu dne 8. t. m. obširno poročilo o finančnem položaju Italije. Deficit v državnem proračunu, ki je znašal leta 1919 12 miljard 141 milijonov, se je znižal v proračunu za l. 1922—23 na pičle 3 milijarde. Zato je pa narastel državni dolg, ki je znašal lani 98.574.000.000, do meseca oktobra letos na 110 miljard in 302 milijona lir.

g. Ali so cene res padle? Tržaški magistrata javlja, da so se cene živilom meseca novembra, kakor tudi meseca oktobra nekoliko zvišale. Parmezanski sir je poskočil ob 26 lir na 28 lir za kg; jajca od 85 stotink na 90 stotink; sadje od 3'10 lir na 3'18 lir. Na drugi strani pa se je cena mesu vsled uvažanja znižala za prednje dele skoraj od 7'40 na 6'40. Cene stanovanj, razsvetljave in kurjave so ostale neizpremjanjene, dočim so cene papirnatim izdelom nekoliko padle, vendar pa ne toliko, kolikor so se zvišale cene posodi. Neizpremjanjene so ostale cene perilu in listom, obleka pa je poskočila od 25.44 na lir 28.15, tako da je tudi splošni indeks poskočil od 112.98 na 113.52.

Prosveta.

p. Jadranka, št. 12 prinaša vsebino: Zapoi! (Fran Žgur). Naša književnost do konca njene I. dobe (M. Stepančičeva, Usmiljenka, Kotorka.) Izgubljena v davnne dni — Mimo čas beži. (Aleksandar.) — Portret Beatrice Cenci. (M. Gregorčičeva.) — Božična noč. (Aleksandar.) Proština.

Vprašanja in odgovori.

»Koperčan«. Kolikor nam je znano, je najboljša temperatura za Primorce na Dolenjskem in na Štajerskem okrog Ma-

ribora; tam se tudi Primorci najbolje počutijo, kolikor jih je ostalo v Sloveniji. Tačno muga podnebla kot je pri nas ga pač ne najdete. Na Dolenjskem in na Štajerskem je tudi zemlja zelo rodovitna in doma blagostanje.

»Železniška«. Pravilno je železniška ker ne pravimo železo, ampak železo. Pri takih stvareh je najbolje pogledati, od kje pride beseda. Če bi bilo železniška, bi moral govoriti tudi železničica. Prva dva šumavca (ž. ž.) bi nas zoper zapeljala, da bi rekli železničica. Kakšen bi potem postal jezik? Tedaj z! Pozdrave!

Darovi.

Za Božičnico: Gosp. Franc Sivec 20 L., g. Eliza Seppenhofer 3 L., g. Ant. Komavec sodni svetnik 10 L.

d. Za Slovensko sirotišče. Družba sv. Cirila in Metoda v Tolminu 1000 L, iz vesele družbe v Bovcu po g. Janku Kovačiču 35 L. v gostilni pri Kranju Neimenovani 50 L.

Župljani v Boljincu 50 L. — Hvala!

Listnica uredništva. Nekateri se pričojujejo, da prinaša »Straža« vse preveč poročil o prireditvah in vabil načine. Prosimo, naj bodo dopisniki kratki, dolgi vsporedov ne moremo prinašati, doligh kritik tudi ne. Uredništvo bo dolgovzestnosti črtalo. Vendar pa: poročajte! Vaš list je kronika, ki naj registrira vse važne dogodke našega narodnega življenja, ki je znak vaše zdrave narodne zavesti in porok za naš obstanek. Zato se teh poročil ne bomo popolnoma izogibali, le še popolnejša da bi bila. Poročajte tudi o drugih važnih dogodkih! — Dopisniku »od nekod«: Vaš dopis ni bil primeren. Kako naj bi tisti denar razdelili nazaj med ljudstvo? Po enakih delih? Ali bi ne bili prizadeti tisti, ki so več vplačali? Kdo pa naj pravično dožene, koliko gre enemu, koliko drugemu? Zato je prav, da gre denar za obče namene. Ne smete se vprašati, kdo ceste več rabi, pomislite, da jih snete rabiti tudi vi in drugi v isti ali še večji meri, če hočete. Brez zamere! Pa drugič!

Kratkočasnice.

V poletju.

»Kaj, v ti grozni vročini greste v Ničo? Ali niste brali, da je tam v senci 50 stopinj topote.«

»Toda, oprostite, ali je treba, da sem ravno v senci?« ka voda.

DELO.

Gospod da beraču miločino in pravi: Tu

— »Hvala lepa za svarillo,« reče berač in fuzine.

V SOLI.

»Pekovski vajenec si, pa ne veš iz česa pečo kruhi!« — »Že vem, ali če povem, me molster nabije.«

PROFESORSKA.

Profesor: »Rekel sem Vam že tisočkrat in Vam pravim zdaj tretjikrat...«

DOVOLJ MODER.

Stric (slikar): »Kaj bi rad postal Janez?«

— Janez: »Advokat, kakor oče.« — Stric: »Nisi zadostni moder za to.« — Janez: »Tako? Postanem pa slikar, kakor Vi.«

POMAGAČ.

Učitelj: »No, Janezek, ali pomagaš očetu pri cepljenju drv?« — »Seveda. Pljuvam mu v roke.«

Domača tvrdka

A. Drufovka - Gorica

Via Rastello (Raštelj) št. 3.

Velika zaloga usnja in podplatov :-

Tovarna papirnatih vrečic
papir za ovoje in tiskovine

ANTON PERTOT - Gorica
ul. Mazzini 4 (Municipio) in Corso Gius. Verdi 37.

Velika zaloga papirja in papirnastih vrečic
Cene konkurenčne!

POŽABLJIVOST.

»Gospod profesor, zakaj ni prišla tudi soproga z Vami?« — »Saj res... celo pot se mi je zdelo, da sem nekaj pozabli.«

TAJNOST URADNEGA POSLOVANJA.

»Kako je to, da se rešujejo akti sedaj tako hitro?« — »Polovica uradnikov je na dopust.«

NASPROTJE.

»Ti si vedno nasprotnega mnenja, Olga. — Jaz? Ravno nasprotno!«

IZ ŠOLE.

»Gospod učitelj, mojega otroka ne boste plili! Mislite, da sem ga našla na cesti? — Bog obvarui, gotovo bi ga pustila tam ležati.«

IZ LJUBEZNSKEGA PISMA.

... Vzela si mi srčni mir. Nobene pomenite misli nimam več in mislim vedno le nate.«

Brata CEJ slikarja
GORICA Vja Ascoli štev. 5
izvršujeta vsa slikarska dela ter se priporočata slavnemu občinstvu.

FOTOGRAF ANT. JERKIĆ

Gorica, Vrta ulica (Corso Verdi) št. 16.

Trst, Via Roma 24.

Se priporoča svojim serojakom.

Henrik Vouk

ključavničarski in mehaniški mojster
Gorica, Via Ascoli (p. d. Get) št. 5 izdeluje vsa ključ